

Sygnatura akt II AKa 69/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2023 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jerzy Skorupka /spr./

Sędziowie: SA Wiesław Pędziwiatr

SA Maciej Skórniak

Protokolant: Katarzyna Szypuła

przy udziale Waldemara Kawalca prokuratora Prokuratury (...)

po rozpoznaniu 10 maja 2023 r.

sprawy Z. G. i A. R.

**o odszkodowanie i zadośćuczynienie
na skutek apelacji wniesionych przez wnioskodawców**

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 16 grudnia 2022 r., sygn. akt III Ko 616/22

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców Z. G. i A. R. po 240zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

III. określa, że koszty sądowe postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z 16 grudnia 2022 r., III Ko 616/22:

I. na podstawie art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r.

o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. nr 34, poz. 149 z późniejszymi zmianami) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców **Z. G. i A. R.** kwoty po **360 000,00 zł** (słownie: trzysta sześćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem **zadośćuczynienia** oraz kwoty po **76.738,32 zł** (słownie: siedemdziesiąt sześć tysięcy siedemset trzydzieści osiem 32/100 złotych) tytułem **odszkodowania** wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku;

II. w pozostałej części roszczenie oddalił;

III. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców **Z. G. i A. R.** zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwotach po 288 zł;

IV. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Wyrok zaskarżyła pełnomocnik wnioskodawców r. pr. K. S., w części dotyczącej oddalenia żądania o zadośćuczynienie ponad zasądzone kwoty po 360.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz po 76.738,32 zł tytułem odszkodowania, zarzucając:

1. obrazę prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 1 ustawy lutowej w zw. z art. 445§1 i 2 KC oraz art. 448 KC przez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie wszystkich okoliczności, które miały wpływ na ustalenie rozmiaru krzywd R. G. oraz uznanie, że nie jest możliwe zasądzenie odszkodowania z tytułu wynagrodzenia za roboty przymusowe (w skardze dwa zarzuty),

2. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 KPK przez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z nich wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczeniem życiowym, co do wysokości zasądzonego zadośćuczynienia oraz odszkodowania (w skardze dwa zarzuty).

We wniosku odwoławczym skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie żądań wnioskodawców.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zważył, co następuje. Apelacja jest bezzasadna, gdyż sąd pierwszej instancji nie uchybił dyrektywie oceny dowodów wyrażonej w art. 7 KPK, ustalając na podstawie prawidłowo ocenionych dowodów fakty zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Sformułowane w apelacji zarzuty obraży prawa materialnego w istocie kwestionują fakty ustalone przez sąd a quo i w taki sposób rozpoznał je sąd odwoławczy.

W skardze wskazuje się, że wnioskodawcy podzielają ustalenia dokonane przez sąd pierwszej instancji co do prowadzenia przez R. G. działalności na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego oraz zakresu stosowanych wobec niego represji, by w kolejnym zdaniu stwierdzić, że zasądzona na rzecz wnioskodawców kwota po 360.000 zł nie jest adekwatna do rozmiaru odniesionych krzywd, gdyż sąd stracił z pola widzenia strach ich ojca o przyszłość swoją i najbliższych.

Według apelacji, błędem sądu było pominięcie uszczerbku na zdrowiu psychicznym i fizycznym, maltretowania, przebywania w niehumanitarnych warunkach oraz skutków zdrowotnych odczuwanych przez R. G. przez długi czas po odzyskaniu wolności, co sprawia, że zasądzone zadośćuczynienie jest niewspółmierne i symboliczne.

Odnosnie do odszkodowania podnosi się, że sąd niesłusznie pominął utracone przez R. G. wynagrodzenie za prace przymusowe wykonywane w czasie pozbawienia wolności oraz nie wskazał w jaki sposób rozstrzygnął zwrot kosztów wynagrodzenia obrońcy R. G..

Zważyć zatem należy, że sąd pierwszej instancji prawidłowo zidentyfikował okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, czego nie kwestionuje się w apelacji. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika też, że sąd miał w polu widzenia wartości zadośćuczynienia zasądzanie w innych sprawach o podobnym lub zbliżonym stanie faktycznym.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że R. G. ukończył trzy klasy szkoły podstawowej i z zawodu był murarzem. Podczas pobytu w areszcie był poddawany męczącym przesłuchaniom, w czasie których był bity i torturowany. W więzieniu w S. umieszczono go w karczerze i bito. Później został przeniesiony do ośrodka pracy więźniów w K., gdzie pracował w kopalni węgla w warunkach niedożywienia i osłabienia. Za pracę nie otrzymywał wynagrodzenia. Po opuszczeniu więzienia R. G. przeszedł dwa wylewy i był częściowo sparaliżowany. Zmarł we wrześniu 2002 r., dziewięć lat po śmierci swojej żony.

Ustalając wysokość odszkodowania sąd pierwszej instancji odniósł się do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, które w kwietniu 2022 r. wynosiło 6626,58 zł i taką kwotę zasądził za każdy dzień pozbawienia wolności R. G.. Sąd nie zasądził osobnego odszkodowania za wykonywane prace przymusowe, ale przyjął, że charakter tej pracy stanowi dodatkową dolegliwość przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia.

Wbrew apelacji sąd uwzględnił więc wykonywanie przez R. G. robót przymusowych, gdyż za każdy dzień pracy zasądził na jego rzecz 6626,58 zł, a dodatkowo charakter tych robót uwzględnił przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Podniesiony w tej kwestii zarzut jest zatem bezzasadny.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia sąd meriti uwzględnił również fakt, że R. G. odbywał karę wraz z więźniami politycznymi. Warunki w więzieniu były ciężkie i stosowano wobec niego dotkliwe kary fizyczne. Był osadzony w ciasnej celi z wodą lejącą się na głowę, a pod paznokcie wbijane były ostre przedmioty. Po opuszczeniu więzienia miał problemy ze zdrowiem. W polu widzenia sąd miał również sąd nieodwracalność skutków psychicznych, które negatywnie odbiły się na zdrowiu R. G.. W chwili zatrzymania był on młodym człowiekiem, a na wolności pozostawił żonę i małe dziecko. Po wyjściu z więzienia chorował i miał problemy z „normalnym” funkcjonowaniem. W efekcie, sąd ustalił za każdy miesiąc pozbawienia wolności, które trwało 24 miesiące, po 30.000 zł. Dalej idące żądanie sąd oddalił, gdyż wnioskodawcy nie wykazali okoliczności, które by uzasadniały ich uwzględnienie przy ustalaniu wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia. Dotyczy to również niewykazania poniesienia przez R. G. kosztów obrony, co jest przedmiotem stosownego zarzutu.

Ustalając wysokość odszkodowania i zadośćuczynienia sąd meriti miał zatem na względzie stopień intensywności, czas oraz realne dolegliwości wynikające z represji, których doznał R. G.. Wszystkie fakty i okoliczności ustalone przez sąd, mające znaczenie dla ustalenia wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia, zostały uwzględnione. Zeznania wnioskodawców sąd uznał za wiarygodne i na podstawie tych dowodów ustalił fakty istotne dla rozstrzygnięcia o wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia.

W takim stanie rzeczy stwierdzić należy, że zarzuty podniesione w apelacji nie mają żadnego odzwierciedlenia w treści wydanego wyroku, uzasadnieniu tego orzeczenia oraz materiale dowodowym ujawnionym na rozprawie głównej. Zarzuty dowolnej oceny dowodów w postaci zeznań wnioskodawców oraz dokumentów przedłożonych i zebranych w sprawie są zatem oczywiście bezzasadne, tak samo, jak zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych.

Subiektywne przekonanie autorki apelacji, że przyznane wnioskodawcom zadośćuczynienie jest symboliczne i należy się im wyższe odszkodowanie i zadośćuczynienie jest niewystarczające do zakwestionowania zaskarżonego wyroku. W polu widzenia należy mieć również wysokość prowizji pobieranych przez osoby reprezentujące wnioskodawców, co wynika z wielu wypowiedzi sądów powszechnych i Sądu Najwyższego opublikowanych na ogólnodostępnych elektronicznych bazach orzeczeń sądowych.

Mając to na względzie, orzeczono, jak na wstępie.

<i>SSA Wiesław Pędziwiatr</i>	<i>SSA Jerzy Skorupka</i>	<i>SSA Maciej Skórniak</i>
--------------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------